

**ІНСТИТУТ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ НАУК УКРАЇНИ
ВІДДІЛ ІСТОРИЧНОЇ РЕГІОНАЛІСТИКИ**

**ДО 80-РІЧЧЯ
ІНСТИТУТУ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ НАН УКРАЇНИ**

**РЕГІОНАЛЬНА ІСТОРІЯ УКРАЇНИ. Збірник наукових статей /
Головний редактор В. Смолій; відповідальний редактор
Я. Верменич. – Вип. 10: До 80-річчя Інституту історії України
НАН України. – К.: Інститут історії України НАН України,
2016. – 310 с.**

Ювілейний збірник присвячений аналізу надзвичайно складної ситуації, в якій опинився український соціум у зв'язку з анексією Росією Криму і збройним протистоянням на Донбасі. З'ясовуються причини реінкарнації імперських догм у стратегії РФ і пов'язаних з ними ідентифікаційних криз; здійснюється пошук механізмів захисту вітчизняного суверенітету, уведений у контекст сучасних теорій погранич, фракталів, зіткнення модерності з архаїкою. Особлива увага приділена специфічному регіону українського Подунав'я.

Рецензенти: доктор історичних наук, професор *О. С. Рубльов*
доктор історичних наук, професор *М. С. Дорошко*

Рекомендовано до друку Вченою радою Інституту історії України НАН України (*протокол № 9 від 4 жовтня 2016 р.*).

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації. Серія КВ № 14290, видане 09.07.2008 р.

Видання внесено Вищою Атестаційною Комісією України до переліку фахових видань України з історичних наук.

Опубліковані статті відбивають точку зору авторів, яка не завжди збігається з думкою редакційної колегії. Відповідальність за точність цитувань несе Автор.

Адреса редакції: 01001, м. Київ, вул. М. Грушевського, 4, к. 516, тел. 279-18-18.
Електронна версія: <http://www.history.org.ua>.
E-mail: yarover@ukr.net

РЕГІОНАЛЬНА ІСТОРІЯ УКРАЇНИ

Збірник наукових статей

Випуск 10

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

ВАЛЕРІЙ СМОЛІЙ,
доктор історичних наук,
академік НАН України —
головний редактор

ЯРОСЛАВА ВЕРМЕНИЧ,
доктор історичних наук —
відповідальний редактор

Олександр Андрощук — кандидат історичних наук, (Київ)
(відповідальний секретар)

Геннадій Боряк — доктор історичних наук, чл.-кор. НАН України (Київ)

Ірина Колесник — доктор історичних наук, професор (Київ)

Станіслав Кульчицький — доктор історичних наук, професор (Київ)

Микола Литвин — доктор історичних наук, професор (Львів)

Сергій Маловічко — доктор історичних наук, професор (Москва)

Олександр Реєнт — доктор історичних наук, чл.-кор. НАН України (Київ)

Ростислав Сосса — доктор географічних наук (Київ)

Олександр Удод — доктор історичних наук, професор (Київ)

Валентина Шандра — доктор історичних наук, професор (Київ)

**Київ
2016**

ЗМІСТ

6 Слово до читача

Розділ 1

«Гібридна війна» на сході України: пошук нових методологічних орієнтирів у теоретичній регіоналістиці

9 **Смолій Валерій, Якубова Лариса (Київ)**

Донеччина й Луганщина: місце в модерному українському національному проекті

35 **Верменич Ярослава (Київ)**

Суверенітет vs імперія: методологія осмислення неспівмірності української і російської «кордонних стратегій»

77 **Нагорна Лариса (Київ)**

Ідентифікаційні кризи як стимулятори насильства й свідомісних стереотипів

Розділ 2

Територіальність і порубіжність: модифікації модерних підходів

103 **Сухомлинов Олексій (Бердянськ)**

Функціональність поняття «пограниччя» як сучасної категорії світосприйняття

115 **Боряк Олена (Київ)**

Українсько-білоруське пограниччя в полі соціогуманітарних досліджень

127 **Черкас Борис (Київ)**

Крило Мувала і його кордони. Спроба реконструкції

139 **Гуржій Олександр (Київ)**

Кордони Гетьманщини у XVIII ст. в картографічному та територіальному вимірах

Поджур Роман (Київ) 159

Селянські повстання початку 1930-х рр.
на прикордонні УСРР

Дмитрук Володимир (Київ) 173

Договірно-правова база з питань кордону
й двосторонніх прикордонних відносин України
та Російської Федерації в 1990-х – 2000-х рр.

Розділ 3

Регіоналістика й історична географія: простір міждисциплінарності

Водотика Сергій (Херсон) 185

Локальний зріз поступу історичної науки
в координатах історичної регіоналістики

Водотика Тетяна (Київ) 201

Модернізаційні та урбанізаційні процеси на Півдні
України (друга половина XIX – початок XX ст.)

Грищенко Юлія (Київ) 221

Адміністративно-територіальні зміни
в місцях компактного розселення болгар
радянської України у 30-х рр. XX ст.

Черняхівська Олена (Київ) 231

Між оптимізмом та скепсисом: проект «Історії міст
і сіл Української РСР» у листуванні Ярослава Дашкевича
з Іваном Бутичем (1961–1981)

Розділ 4

Історія регіонів України. Придунав'я

Верховцева Ірина (Ізмаїл), Луньова Ольга (Одеса) 251

Українське Придунав'я:
етносоціокультурний ландшафт

Верховцева Ірина, Запорожченко Олексій, 279

Шевчук Тетяна (Ізмаїл)

Локальний соціум Українського Придунав'я:
у пошуках колективної ідентичності

Филипенко Артем (Одеса) 297

Межиріччя Дунаю та Дністра у вимірі геополітики

Відомості про авторів